

מחבר, חנוך

חנוך, בן טובה ומרדכי, נולד ביום כ"ה באב תשט"ו (13.8.1955) בירושלים. הוא למד חמש שנים בבית הספר היסודי "מוריה" וסיים את חוק לימודיו היסודיים בבית הספר היסודי "סוקולוב" בבירה. אחרי כן העדיף ללכת לבית הספר המקצועי "אורט" על שם קנדי בירושלים, ושם השתלם במגמה של מסגרות מכנית. חנוך היה בנם היחיד של בני הווג מחבר. למן ימי ילדותו היה מוקף שתי אחיות אוהבות, אלה ועל. אחרי נולדו אחיותיו אסנת וסימה. כבר בגיל חמש ניכרו בו נטיות של עצמאות. סיפרה אחותו, אלה: "ילד ככל הילדים היה חנוך, אהב את החיים ואת הטבע שנגלה לעיניו. חכונת יסוד באופיו הייתה השובבות. כשהיה רך לימים התעניין בחיי הנמלים. בעקשנות ביקש לדעת כיצד הן נושמות. הוא כיסה אותן בחול וכשהצליחו לצאת – בהה בהן כתמה על דבר נס". כבן יחיד העתירו עליו כל בני משפחתו חיבה ותפנוקים. בבית הספר היה תלמיד שקדן, אך העדיף את הלימוד העצמי במסגרת גמישה. שעות ארוכות היה שקוע בקריאת ספרי היסטוריה. פעם מצא אותו דודו כשהוא מעיין בספרות צבאית. הוא היה אז נער בן עשר, וכשנשאל מה לו ולספרות צבאית, השיב: "אני חלק ממדינת ישראל, ועלי לדעת ולהבין, כדי שלא יהיו לי קשיים כשאתגייס לצה"ל". בשעות הפנאי נהג לצייר ולסייע לאביו בעבודות שונות. תמיד היה בן מסור וממושפע ומאחר שמשפחתו הייתה שומרת מסורת, הקפיד בקיום המצוות ומעולם לא סירב להצטרף למניין בבית הכנסת שבשכונת מגוריו. חנוך היה אהוב על צעירים ועל מבוגרים. הוא ניחן בחוש הומור מצוין, אהב שירה בצוותא ושימח את לב ידידיו. בכל מקום שהיה בו, לא נעדרה חדרות חיים אמיתית. יחד עם זאת השכיל לדעת מתוך בגרות, כי יש גם שעות אחרות, שעות מבחן. הוא ידע שעקשנות קיצונית איננה מידה טובה והבין שלעתים אכן יפה שתיקה לחכמים. חובב ספורט היה והצטיין במשחק הכדורגל. הוא היה חבר בקבוצת הכדורגל "בית"ר", של נערי ירושלים. לאחר שנשטש את ספסל הלימודים לא התהלך בטל ומצא לו עבודה באוניברסיטה העברית. הוא היה עלם גבה-קומה ויפה-תואר, ועיניו הגדולות הביעו חכמת חיים ואצילות נפש. חלומות רבים היו לו. הוא אהב את הארץ ורצה לעשות למענה. כמו שעשה אביו לפניו.

חנוך גויס לצה"ל בראשית מאי 1973 ולאחר הטירונות עבר אימוני רובאי ביחידת חיל רגלים מוצנח. רק חמישה חודשים שירת ביחידתו, אך בזמן הקצר הזה התחבב על מפקדיו ועל חבריו לנשק. בשעות קשות של מסע לילי, בעצם שגרת האימונים, רומם את רוח חבריו בצחוק לבבי ובסיפורי מעשיות. סיפרו עליו חבריו: "שפתיו אמרו שירה תמיד, וכשהסבו את תשומת לבו לתרומה הנפלאה שלו לחיי הצוות, השתתק. צנוע היה ונחבא אל הכלים". בשעות הפנאי בתום יום אימונים, מצא לו פינה שקטה ושקע בציוור. וכשבא אל בית הוריו לחופשה קצרה, לא ישב באפס מעשה. חנוך, הילד המפונק, סייע להוריו בעצה ובמעשה ולא סירב לעזור גם לאחיותיו. הוא ביקש לתת לצה"ל את מלוא מרצו וחלם על השתלמויות בקורסים שונים, אולם מלחמת יום הכיפורים שמה קץ לכל זאת. בעיצומה של תענית יום הכיפורים, הועמדה היחידה שלו במצב כוננות. שלושה ימים לחם חנוך בחירוף נפש במסגרת יחידתו, שנאבקה בבלימת התקפות המצרים בסיני. גם ברגעי הקרב הקשים המשיך חנוך לעודד את רעיו. בן י"ח היה, צעיר ורגיש, אך ידע כי דווקא ברגעי לחץ נבחנת גדולתו של אדם בוגר. ביום י"ד בתשרי תשל"ד (10.10.1973) נפגע חנוך ונהרג בהפצצה אווירית על כוחותינו באבו רודס. הוא הובא למנוחת-עולמים בבית העלמין הצבאי בהר הרצל. השאיר אחריו אב, אם וארבע אחיות, ולא זכה להכיר את אחיו, אוריאל, שנולד בספטמבר 1974. לאחר נופלו הועלה לדרגת רב-טוראי.

במכתב תנחומים למשפחה השכולה, כתב שר הביטחון דאז, רב אלוף משה דיין: "חנוך ז"ל שירת בחיל הרגלים. הוא היה חייל מצוין וחבר מסור. חנוך היה אהוד על מפקדיו ועל חבריו לנשק".

הוריו של חנוך תרמו לזכרו ספר תורה לבית הכנסת, שליד בית היתומים "חפץ חיים" בירושלים.

אחי יקירי חבורה,

בן שנה היית כאשר חזר אבינו מן הקרב במערכה על סיני. מכבסין הקטנים והכחולים
מנופחים על ירכיך, פרצופך העגול החמוד פני ילד כבן שנה הבכסף אלי אב. רוח קט
בין שיניך צץ ובראה כל אימת חייכת. שמחת חיים, אושר וצחוק. אבא בא, אבא בא!
אמא יושבה בפינת המקלט פניה חרושים קמט, דאגה ירדה מליבה בהכנס אבינו ברגע של
הפוגה קצרה מעם קרב. בא אבא לראות אם, בת ובן רובה על שכמו וכומתה על ראשו, עייף
ומתוח מקרב ואתה אחי היקר חייכת את חיוךך הילדותי והשמח חיוך ילד כבן שנה השמח
לבוא אביו.

אמא בצער ושמחה גם יחד, צער על עצם מלחמה ושמחה על כי האב שב ובא ולו לדקה,
פלטה מפיה בכאב: "מי יתן ולגדל בני ולא נראה עוד מלחמה".
ציפיותיה של אמא, אחי יקירי לא נתאמתו. בן שבע עשרה וחצי מצאת לגורם חובה ככל
בני גילך. אתה רצית בכל מאודך להיות צנחן ואמא נתנה את כל לבה לרעיוןך. אברת
עם חבריך את כל קשיי הטירובות, פסעת, רצת, עזרת פה ושם לחבר שנשכב, חזקת את רוח
חבר שנרפה ומעולם לא הראית עצ כמה שבור ועייף הנך וכה קשה עליך כל המירוץ והמסע
בטירובות. שמחת שמחת חיים גדולה ושלמה במטרה אשר דבקת "להיות צנחן בצבא ההגנה
לישראל", "להיות לוחם בשורות העם למען מדינתנו". אהבת את הרעיון, ולא ידעת כי
רעיוןך ואהבתך הגדולה תחתך בפתאומיות ובלא אזהרה מוקדמת, בלא קרב ישיר פנים אל
פנים.

לא ידעת כי אי מזה מקרוב תפרוץ מלחמה ועוד טירובותך לא סיימת. ביקראת לקרב
טירון צעיר בעל רצון ועוצמה עמד אלי קרב, ילד, ילד ממש עמדת בפרוץ הקרב. קרב
ראשון ואחרון בו שותפת. ילד, זיפי שקנך עדיין לא צמחו. ילד ששן חלב עמדה עוד בפיו
כהוכחה, ראו נא ודעו ילדים מול גברים בקרב, איכה זה? היכן נשמע כדבר הזה? ובעת
הפוגה קצרה אשר ניתנה באת קרב כל אשר רצית היה לחטוף תבונה קטנה. תבונה שלא זכית
לה מספר ימים. ואז בא המוות בדמות מטוסי אויב והטיל משמים את חיציו עליך ועל חבריך
הצעירים כעוף דורס שיד על טרפו בשקט מאחור, כך מצאת אחי יקירי את מותך, ללא
קרב ובעת מנוחה בהיותך לוחם עייף.

שעת בין ערביים היתה השעה בה בלקחת כך סתם נקטפת בדמי ימיך ואתה עוד לילד!
תחושת עצב וכאב סובבת כאב ודמע. עוגת דבש מדי חג ראש השנה ממתינה לך בודדה ועזובה.
זאת היתה בקשתך האחרונה לפני שיצאת לדרכך בפעם האחרונה אך אי מזה חזרת? הקרם קרא
לך ואתה אינך.

זכרון גדולתך בזכור ולא נשכח. אולך ואת חבריך בזכור למען נוכל להתחזק ולהמשיך
הלאה בידיעה ברורה כי לא לחינם נפלד בנינו.

מי יתן ולא נדע עוד מלחמה וילדינו לא יראו יעודם בקרבות והשלום ישכון בכל.

מאחורך האוהבת אלה.

אחי חנוך

אחי היקר חנוך,
את מראה פנך הצחים
נכספה נפשי לראות.

אחי היקר חנוך,
איכה זה הלכת מבלי שוב?
השמים נותרו צחורים כשהיו,
השמש במזרח עולה עם שחר.
יום יום סובב הכדור על צירו
וחוזר הלילה מחזור חיו.

אך, אתה הלכת מבלי שוב,
מבלי שלום - ומתי חשוב.
רק עוגת דבש בקשת
זו דרישתך, האחת הייתה
דרישתך האחרונה.
גם טעמה לא חשת
פשוט הלכת בלי שוב.

אחי